

Oponentský posudek

Oponentka: MgA. Dita Pepe, Ph.D.

Diplomová práce

Název: Proti tichému nepříteli

Jméno: Bc. Magdalena Nevrlá

Studijní program: Výtvarné umění - Tvorba ve veřejném prostoru

Zadávací katedra: Katedra umění

Akademický rok: 2023/2024

Diplomová práce Magdaleny Nevrlé s názvem *Proti tichému nepříteli* má terapeutický charakter a pracuje s osobním tématem, které díky práci má autorka i divák možnost hlouběji zkoumat a vidět z různých perspektiv.

Tichým nepřitelem je chronické onemocnění kandidóza. Předkládaná práce se skládá z písemné části, tří videí (Jídlo, Mykóza a Úzkost) a výsledné instalace.

V písemné části se nejprve čtenář seznamuje s teoretickým základem popisujícím poznatky o nemoci, její příznaky a příčiny.

Následuje výčet vybraných autorů, kteří téma nemoci ve své práci reflektují a Magdalena Nevrlá s nimi sdílí určité blízké momenty. Například u umělkyně Fridy Kahlo autorka píše: "Podobně jako Frida, i já se ve své tvorbě zabývám osobním prožitkem a bojem s chronickým onemocněním. Moje dílo reflektuje nejen fyzické obtíže, ale i emoční zmatky a vnitřní konflikty spojené s touto zkušeností. Podobně jako Frida Kahlo využívám symboliku a metafory k vyjádření svých emocí a prožitků."

S Tracey Emin cítí autorka podobnost takto: "Emin je známa svou otevřeností a upřímností v zachycování svého osobního života a prožitků ve svém umění. Podobně i moje práce klade důraz na mou osobní perspektivu a zkušenosti s nemocí. Její práce často vychází z jejich vlastních emocí a reakcí na události v jejím životě. Stejně jako ona, i já zkoumám své emoce a prožitky s nemocí a tyto mě inspirují k tvorbě."

V případě Vincenta van Gogha autorka přiznává: "Ani zdaleka si neumím představit, co vše musel Van Gogh cítit, když se rozhodl vzít si život. Pokud bych se s něčím v jeho životě měla ztotožnit, pak by to byl právě únik do procesu umění, kdy všechny neutišitelné stavy jdou na chvíli stranou, a člověk se může soustředit na umělecký proces, který unáší jeho pozornost pryč od všech jeho problémů. Vincent van Gogh byl známý svou hlubokou emocionálností a schopností vnímat svět kolem sebe s nevšední intenzitou. Podobně i moje práce zkoumá hluboké lidské prožitky spojené s nemocí a jejich vliv na umělecké vyjádření."

V další části s názvem *Související umělci* se Magdalena Nevrlá zaměřuje na inspirační práce Any Mendiety a stejně jako ona i autorka přistupuje k umění jako k prostředku pro vyjádření osobních prožitků a emocí. Cituji: "Mendieta se ve své práci často zaměřovala na tělesnost, identitu a pocity odcizení, přičemž často využívala svého vlastního těla jakožto média pro vyjádření těchto témat. Podobně jako ona se i já snažím propojit diváka s osobními zkušenostmi a emocemi. Další

paralelu lze nalézt v našem zaměření na video-art jakožto prostředek pro komunikaci s divákem. Mendieta také pracovala s videem a performance, často vytvářela vizuálně silná a emotivní díla, která diváka zapojovala do intimních prožitků a otázek identity, o to se snažím i já ve své práci.”

Práce Evy Kmentové autorka obdivuje pro optimismus a vášeň pro práci.

Čtvrtá část teoretické práce otevřeně popisuje vývoj myšlenky k dílu. Přibližuje autorčinu motivaci se tématem nemoci zabývat, touhu se vyléčit, zoufalství spojené s nezdarem, hledání cest řešení. “Trápení se další měsíc objevilo znovu a takhle stále dokola. Z velké touhy po uzdravení se pomalu začalo stávat zoufalství. S odebráním cukrů a kofeinu z jídelníčku začne být člověk automaticky podrážděný, uvědomí si, jak moc závislý je na cukru, až když ho přestane jíst. Začala jsem být víc rozmrzelá, padaly mi vlasy a začalo se mi dělat akné, trpěla jsem únavou. Po nějaké době jsem si začala zvykat, každodenní odříkání bylo mojí rutinou.” Rovněž v této části autorka popisuje primární důvod proč si zvolila formu videa a ilustrovaného deníku.

V kapitole *Video art* analyzuje toto médium a dokládá výčet tvůrců, kteří jsou s ním spojeni.

I díky tvorbě Pipilotti Rist nachází autorka sílu a odvahu otevřít osobní téma. Sdílí s ní feministický pohled na ženskou zkušenost. “Kandidóza, kterou trpím, zapadá do mnoha témat, kterými se Pipilotti zabývá. Toto onemocnění výrazně ovlivňuje mé tělo a sexualitu, a videoart mi poskytl prostředek, jak se o tuto zkušenost podělit jako žena. Řeším i feministické hledisko, neboť pokud bych byla muž, ani bych netrpěla příznaky, mohla bych i nemoc přenášet, protože je pohlavně přenosná. Jelikož jsem ale žena, mám příznaky, které jsou krajně neúnosné a ani nemůžu mít normální sexuální život. Veškerá frustrace, kterou cítím, mě nutí k tvorbě.”

Pátá kapitola s názvem *Praktická část* popisuje estetiku videa, řešení instance, technické parametry a dokládá obrazovou dokumentaci.

Práci nechybí závěr, který jasně popisuje, o co autorce šlo: “...vcítění se do chronického onemocnění a propojení těla a mysli.”

“Snažím se ve své práci o přenesení svých emocí na diváka, snažím se jej nějakým způsobem emočně zasáhnout, ale stále mi zde chybí i rovina tělesná. Divákově tělo si nese nějaké vlastní vzpomínky na nemoci, ale je těžké v něm vyvolat pocity z něčeho, co jeho tělo nezažilo.”

“Ráda bych, aby si ženy uvědomily, že v tom nejsou samy, že prožívání intimity a srovnávání se s existencí a opakující se přítomností těchto problémů je zcela přirozené. Přála bych si, abychom neměli důvod bát se mluvit o tom, jak je často velmi frustrující mít to komplikovanější pohlaví, které vyžaduje mnohem více péče a trpělivosti. “

Jako oponentka nemám práci co vytknout. Velmi mne oslovilo už výběr samotného tématu. Pozitivně mne překvapila odvaha autorky se tomuto tématu věnovat a otevřeně popsat, co všechno toto chronické onemocnění přináší. Při čtení a sledování videí jsem se vrátila v čase a vzpomněla si na pocit studu a častého diskomfortu, když jsem jako mladá žena touto nemocí také trpěla. Měla jsem pocit, že jsem v tom ale sama. Velmi bych tehdy ocenila, kdybych mohla své pocity a frustrace s někým sdílet. Jsem nadšená, že je možné v dnešní době i díky uměleckému výzkumu diplomové práce věnovat tématům, které nám mohou pomoci žít lepší život a najít cestu k souznění duše a těla.

Práci Magdaleny Nevrlé *Proti tichému nepříteli* pro její autenticitu, vycházející z hluboké vnitřní motivace a pro její výtvarnou stránku a významné obsahově silné sdělení navrhuji hodnotit známkou A- výborně 1.

